

KERK FINSTERWOLDE

De opgang naar de middeleeuwse kerk van Finsterwolde voert door een poort in de vrijstaande klokkentoren naar de ingang aan de westkant. Deze van origine laatromaanse kruiskerk uit de 13^e eeuw kreeg haar huidige gedaante grotendeels in 1586-'87. De neoklassieke façade werd in 1852 aangebracht. Als gevolg van de uitbreidingen van de Dollard werd de bebouwing van West-Winserswalda (Finsterwolde) zodanig verplaatst dat de kerk aan de rand van het dorp kwam te staan. Door talrijke overstromingen was men niet in staat het gebouw goed te onderhouden. Zowel koor als dwarspand van het vervallen gebouw werden afgebroken. De muren van het schip werden ruim 5 meter verlaagd en van nieuwe spitsboogramen voorzien. Deze ramen doorsnijden de spaarvelden aan de zuidkant zodanig dat ramen en spaarvelden tezamen een soort '*Nonnenkopf*' profiel opleveren.

Tezelfdertijd werd de kerk voorzien van een driezijdig koor die iets inspringt ten opzichte van het schip, en is op de hoeken voorzien van steunberen. In de zijmuren zijn nog sporen van siermetselwerk te herkennen en op de zolder zitten sporen van een gereduceerd triforium, zoals dat in Woldendorp, Termunten en Bunde nu nog het geval is.

In 1852, aldus het jaartal boven de fronton, werd de westgevel ingrijpend hersteld en daarna is het hele gebouw gepleisterd. Het ingangsportaal kreeg een gebogen fronton. In 1970 is de kerk grondig gerestaureerd en werden de muren, de westgevel uitgezonderd, weer ontdaan van de oude pleisterlagen.

In de kerk overheersen de kleuren wit en roodbruin. Wit is de kleur van de muren en het lichtgewelfde houten plafond. Roodbruin is de kleur van het orgel en het meubilair, bestaande uit eikenhouten kerkbanken en een doophek uit de vroege 19e eeuw. Op de herenbank aan de noordzijde is het wapen van de Heddema's uit Finsterwolde met het jaartal 1813. Van dezelfde familie is ook de grafkelder. De toegang draagt het opschrift: '*Inganck tot de grafkelder. Obiit Lutgert Ockens den 4 Desember 1751. Obiit Hermannus Heddema den 8 April 1763*'.

In het koor liggen diverse grafzerken, onder andere uit de 17e en 18e eeuw. De preekstoel van rond 1806 is voorzien van allegorische vrouwenfiguren; deze symboliseren geloof, liefde, waakzaamheid en overvloed. Daaronder, op de plint van de kuip, de evangelisten Mattheus, Markus, Lucas en Johannes met hun symbolen.

In 1808 bouwde H.H. Freytag een orgel voor de kerk van Finsterwolde met een aangehangen pedaal en één manueel (met zijn naam erboven). Het instrument heeft een totaal van 15 stemmen. Het staat op een galerij aan de westzijde en wordt gedragen door twee kolommen. Het orgel is gerepareerd door N.A.G. Lohman in 1868 en door de firma Van Oeckelen in 1887. Behalve de stemming en de toonhoogte werd niets gewijzigd. In 1971-'72 werd het orgel gerestaureerd.

St. Stephanus was de vermoedelijke patroonheilige, als we kijken naar pastoorzegels uit de 15^e eeuw.